

KUTSESTANDARD

Põllumajandustöötaja, tase 4

Põllumajandustöötaja, tase 4 kutsestandard on aluseks kutsekeskhariduse ja täiendusõppe õppekavade koostamisele ning isikute kompetentsuse hindamisele kutse andmisel.

Selle kutsestandardi alusel antakse nii esmast kutset kui kutset:

- esmane kutse saadakse riiklikult tunnustatud, käesolevale kutsestandardile vastava õppekava täitmisel. Lõputunnistusele/diplomi lisale kantud märge esmase kutse saamise kohta tõendab, et isik on saanud ettevalmistuse ja omab valmisolekut vastaval tasemel kutsealal tegutsema asumiseks.
- kutse saadakse, kui kutset andev organ on hinnanud isiku reaalses tööelus tõendatud kompetentside vastavust kutsestandardile ning väljastanud kutsetunnistuse.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Põllumajandustöötaja, tase 4	4

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Taimekasvatus	Taimekasvataja, tase 4
Veisekasvatus	Veisekasvataja, tase 4
Seakasvatus	Seakasvataja, tase 4
Lamba- ja kitsekasvatus	Lamba- ja kitsekasvataja, tase 4
Hobusekasvatus	Hobusekasvataja, tase 4
Linnukasvatus	Linnukasvataja, tase 4
Karuslooma- ja küülikukasvatus	Karuslooma- ja küülikukasvataja, tase 4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Lüpsja, tase 4	4
Põllumajandusmasinatega töötaja, tase 4	4

A-osa

KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Põllumajanduse kutseala koosneb neljast kutsest: põllumajandustöötaja, tase 3; põllumajandustöötaja, tase 4; hobuhooldaja, tase 4 ja põllumajandustootja, tase 5. Loomakasvatusega seotud kutsetes toimub spetsialiseerumine loomaliigiti. Põllumajandustöötaja, tase 4 sisaldab põllumajandustöötaja, tase 3 kompetentse. Põllumajandustöötaja, tase 4 on oskustöötaja, kes töötab iseseisvalt põllumajanduslikus (nii tava- kui mahepõllumajanduslikus) ettevõttes looma- ja/või taimekasvatustsaaduste tootmises. Ta omab põhilisi teadmisi nii põllumajandusloomadest, taimekasvatusest kui farmitehnikast.

Töötamine põllumajanduse tootmisettevõttes eeldab heade põllumajandustavade järgimist ja tegutsemist viisil, mis tagab ohutu toidu ja sööda tootmise.

Põllumajandustöötaja, tase 4, kes töötab taimekasvatuses on spetsialiseerunud põllukultuuride (teravili, tehnilised kultuurid jm) ja rohumaaviljeluskultuuride kasvatusele.

Tema põhilisteks tööülesanneteks taimekasvatussaaduste tootmisel on sööda varumine, põlluharimine, sh külvipinna ettevalmistamine, külvamine ning põllumajandusliku maa ja kultuuride hooldamine. Ta koristab saaki, säilitab seda ja valmistab müügiks ette.

Põllumajandustöötaja, tase 4, kes töötab loomakasvatuses on spetsialiseerunud vähemalt ühe põllumajanduslooma- ja/või linnuliigi kasvatusele.

Tema põhilisteks tööülesanneteks loomakasvatussaaduste tootmisel on loomade heaolu ja tervisliku seisundi jälgimine, nende hooldamine ja söötmine, osalemine loomade taastootmisega seotud töödel ning loomakasvatussaaduste tootmine.

Põllumajandustöötaja, kes töötab segatootmises võib spetsialiseeruda mõlemale suunale või mitmele looma- ja/või linnuliigile.

A.2 Tööosad

1. Töötamine põllumajanduslikus ettevõttes
2. Juhtimine ja majandamine

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

Taimekasvataja, tase 4

1. Külvipinna ettevalmistamine, külvamine ning põllumajandusliku maa ja põllukultuuride hooldamine
2. Põllukultuuride (v.a koresööt) koristamine, säilitamine ja arvelevõtmine
3. Koresööda (silo, hein jm) varumine
4. Põllumajandusmasinate (traktor, kombain) ja -seadmete (haakeriistad, kuivati jm) hooldamine ning remontimine

Veisekasvataja, tase 4

1. Veiste hooldamine
2. Veiste söötmine
3. Veiste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Veiste karjatamine
5. Lüpsmine
6. Veiste taastootmine

Seakasvataja, tase 4

1. Sigade hooldamine
2. Sigade söötmine
3. Sigade tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Sigade taastootmine

Lamba- ja kitsekasvataja, tase 4

1. Lammaste ja/või kitsede hooldamine
2. Lammaste ja/või kitsede söötmine
3. Lammaste ja/või kitsede tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Lammaste ja/või kitsede karjatamine
5. Lüpsmine
6. Lammaste ja/või kitsede taastootmine
7. Lamba- ja/või kitsesaaduste tootmine

Hobusekasvataja, tase 4

1. Hobuste hooldamine
2. Hobuste söötmine
3. Hobuste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Hobuste karjatamine

5. Hobuste taastootmine

Linnukasvataja, tase 4

1. Lindude hooldamine
2. Lindude söötmine
3. Lindude tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Lindude taastootmine
5. Linnusaaduste tootmine

Karuslooma- ja küülikukasvataja, tase 4

1. Karusloomade hooldamine
2. Karusloomade söötmine
3. Karusloomade tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Karusloomade taastootmine
5. Karusloomakasvatussaaduste tootmine

Põllumajandustöötaja, tase 4 kutse sisaldab järgmisi osakutseid:

Lüpsja, tase 4 ja põllumajandusmasinatega töötaja, tase 4.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Põllumajandustöötaja töö eeldab töötamist nii sise- kui välitingimustes, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel, vajadusel öisel ajal. Oma töös puutub ta kokku erinevate allergeenidega (loomade karvad, söödad, taimekaitsevahendid, tolm, pesu- ja desinfektsioonivahendid, ravimid jm). Töö eripäraks on loomade ettearvamatust käitumisest tulenevad ohud. Töötamine looduslikus keskkonnas maandab stressi ja vabastab vaimsest pingest. Töö loomadega eeldab sõbralikku ja heatahtlikku käitumist oma hoolealustega ning nende vajaduste ja heaoluga arvestamist.

A.4 Töövahendid

Põllumajandustöötaja töötab kutsealal kasutatavate põllutöömasinate, farmiseadmete ja -tarvikutega (sh infotehnoloogiline riist- ja tarkvara).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Põllumajandustöötaja töö eeldab füüsilise koormuse taluvust, head füüsilist vormi ja tervist. Vajalikud on pingetaluvus (öötöö, loomade sünnid ja surm jm), vastutus-, kohanemis-, ja koostöövõime ning täpsus ja kohusetunne.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

4. taseme põllumajandustöötajal on enamasti erialane kutsekeskharidus ja/või töökohal ning täiendõppes omandatud kutseoskused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Veisekasvataja, seakasvataja, lambakasvataja, kitsekasvataja, karusloomakasvataja, linnukasvataja, hobusekasvataja, hobuhooldaja, taimekasvataja.

A.8 Reguleerimisalad ja kutsealal tegutsemiseks

Töötamine taimekaitsevahenditega nõuab taimekaitsetunnistust vastavalt taimekaitseseadusele.

Töötamine liikurmasinatega nõuab juhtimisõigust vastavalt liiklusseadusele.

Töötamine loomadega nõuab tervisetõendit vastavalt loomatauditõrje seadusele.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Põllumajandustöötaja, tase 4 spetsialiseerub vähemalt ühele loomaliigile ja/või taimekasvatusele. Kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1, B.2.2 ja B.2.21 (läbiv kompetents) tõendamine ning lisaks spetsialiseerumisega seotud kompetentside tõendamine järgmiselt:

Spetsialiseerumisel:

taimekasvatajaks on lisaks nõutav kompetentside B.2.3-B.2.6 tõendamine.

veisekasvatamiseks on lisaks nõutav kompetentside B.2.7-B.2.12 tõendamine, seakasvatamiseks on lisaks nõutav kompetentside B.2.7- B.2.9 ja B.2.13 tõendamine, lamba- ja kitsekasvatamiseks on lisaks nõutav kompetentside B.2.7-B.2.11, B.2.14 ja B.2.15 tõendamine, hobusekasvatamiseks on lisaks nõutav kompetentside B.2.7-B.2.10 ja B.2.16 tõendamine, linnukasvatamiseks on lisaks nõutav kompetentside B.2.7-B.2.9, B.2.17 ja B.2.18 tõendamine, karuslooma- ja küülikukasvatamiseks on lisaks nõutav kompetentside B.2.7-B.2.9, B.2.19 ja B.2.20 tõendamine.

Osakutsed:

Lüpsja, tase 4 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentsi B.2.12 tõendamine

Põllumajandusmasinatega töötaja, tase 4 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 ja B.2.6 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

B.2.1 Töötamine põllumajanduslikus ettevõttes

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

Vastavalt juhiste:

- 1) veab ja ladustab sõnniku ja söödajäägid farmist;
- 2) transpordib sööda (silo, hein jne) ladustamise kohta;
- 3) söödab , joodab ja hooldab loomad ning linnud vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 4) teeb taimede kasvuaegseid hooldustöid;
- 5) niidab ja vajadusel kaarutab või vaalutab niiduse;
- 6) kontrollib masina ja seadme töökorrasolekut ning vea korral teavitab vastutavat isikut;
- 7) osaleb masinate ja seadmete hoiustamiseks või hooajatoodeks ettevalmistamisel, puhastades ja hooldades neid;
- 8) käitleb igapäevaselt põllumajanduslikke jäätmeid.

Teadmised:

- 1) keskkonnanõuded põllumajandusmasinatega töötamisel;
- 2) masinate ja seadmete kasutus- ja tööohutusnõuded;
- 3) põllumajandusmasinate- ja seadmete (külvi-, saagikoristus- jm masinad; haakeriistad, haagised jm seadmed) liigid, ehitus ning hooldamis- ja tööpõhimõtted;
- 4) taimekasvatuse alused sh enamlevinud põllu- ja rohumaa kultuuride sordid, omadused ja kasutamine;
- 5) loomade ja lindude liigiomane käitumine;
- 6) loomade ja lindude heaolu nõuded;
- 7) söötmise ja jootmise alused vastavalt looma/linnu liigile;
- 8) jäätmekäitluse alused.

Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.2 Juhtimine ja majandamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) juhendab ja nõustab vajadusel kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele, arvestades töö iseloomu ja keerukust;
- 2) korraldab ettevõtte tööloogi sujuva toimimise, lähtudes juhistest, juhtides tähelepanu vajalikele muudatustele;
- 3) sõlmib kokkuleppeid koostööpartneritega oma pädevuse piires, kasutades vajalikke dokumente vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele;
- 4) osaleb toodangu ettevalmistamisel realiseerimiseks (piim, loomade saatmine tapamajja, teravilja vedu jms) vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 5) juhendab uut töötajat vastavalt juhiste.

Teadmised:

- 1) ettevõtluse alused;
- 2) meeskonnatöö alused.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.3 Külvipinna ettevalmistamine, külvamine ning põllumajandusliku maa ja põllukultuuride hooldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) koostab külviplaani vastavalt juhiste ja täidab põlluraamatut, kandes sellesse tehtud tööde loetelud, arvestades kultuuride vaheldust, nende rotatsiooni, ettevõtte vajadusi (kariloomade olemasolu, sööda vajadus, karjamaade vajadus) ja võimalusi;
- 2) võtab mullaproovid vastavalt juhiste;
- 3) valmistab maa külviks ette, lähtudes mullaproovide tulemustest ja juhistest ning mullaharimisviisist (otsekülv, minimeeritud ja tavaharimine);
- 4) hindab seemnete kvaliteeti, jälgides seemnete idanevust ja puhtust; vajadusel töötleb seemneid taimekaitsevahenditega (puhib) juhendamisel;
- 5) vastavalt juhistele külvab külviplaanis olevad kultuurid, kasutades olemasolevat agrotehnikat; seadistab traktori ja külviku olenevalt põllukultuurist;
- 6) väetab vajadusel põllukultuure, arvestades määratud väetusnorme; teeb vajadusel kasvuaegseid hooldustöid (äestamine, muldamine jm), arvestades kasvatatavat põllukultuuri;
- 7) teeb taimekaitsetöid (taimekaitsetunnistuse olemasolul) vastavalt juhistele, järgides töö- ja keskkonnanõudeid.

Teadmised:

- 1) põllu- ja rohumakultuuride enamlevinud sordid, nende omadused, kasvufaasid, taimekahjurid ja haigused;
- 2) mulla omadused;
- 3) mullaharimisviisid;
- 4) taimekaitsevahendite liigid ja nende kasutamise põhimõtted;
- 5) põllukultuuride seemnete kvaliteedinäitajad.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.4 Põllukultuuride (v.a koresööt) koristamine, säilitamine ja arvelevõtmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab saagi küpsustaset vastavalt juhistele ning jälgides põllukultuuri kasutamise eesmärki ja taimekasvufaasi, teavitab vastutavat isikut vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 2) seadistab koristustehnika vastavalt juhistele; koristab saagi vastavalt juhistele;
- 3) kuivatab ja vajadusel sorteerib saagi vastavalt juhistele; ladustab saagi hoidlasse, arvestades hoiustamiseks ja säilitamiseks vajalikke nõudeid.

Teadmised:

- 1) põllu- ja rohumakultuuride enamlevinud sordid, nende omadused, kasvufaasid, taimekahjurid ja haigused;
- 2) põllu- ja rohumakultuuride saagikoristusseadmed ning nende hooldamise põhimõtted;
- 3) nõuded põllu- ja rohumakultuuride säilitustingimustele;
- 4) põllu- ja rohumakultuuride kvaliteedinäitajad.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.5 Koresööda (silo, hein jm) varumine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab koresöödaks kasvatatavate põllukultuuride kasvufaasi, vastavalt juhistele ja arvestades nende kasutamise eesmärki; teavitab olukorrast vastutavat isikut vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 2) seab töökorda koresööda varumiseks vajalikud seadmed;
- 3) niidab koresöödaks kasvatatava põllukultuuri, vastavalt juhistele;
- 4) hindab niite kuivust visuaalselt ja/või katsudes; sõltuvalt kuivuse astmest varub koresööda vastavalt juhistele, arvestades tehnoloogiat ja eesmärki (hein, silo);
- 5) valmistab ette koresööda hoiustamistingimused vastavalt koresööda liigile ja säilitusnõuetele ning ladustab koresööda hoidlasse vastavalt juhistele, tagades koresööda kvaliteedi säilimise.

Teadmised:

- 1) koresöödaks kasutatavad põllu- ja rohumakultuuride sordid, nende omadused, kasvufaasid, taimekahjurid ja haigused;
- 2) koresöödaks kasutatavate põllu- ja rohumakultuuride saagikoristusseadmed ja nende hooldamise põhimõtted;
- 3) heintaimede arengufaasid ja küpsusastmed;
- 4) nõuded koresööda säilitustingimustele ja hoiustamisviisid;
- 5) koresööda kvaliteedinäitajad;

6) koresööda varumise tehnoloogia (niitmine, närvutamine, kuivatamine, kaarutamine, vaalutamine, pressimine, tallamine, kogumine, kiletamine, konserveerimine, katmine).

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.6 Põllumajandusmasinate (traktor, kombain) ja -seadmete (haakeriistad, kuivati jm) hooldamine ning remontimine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) kontrollib masinate ja seadmete töökorrasolekut (igapäevane tehnikakontroll) ja vajadusel hooldab (puhastab, määrab jm) neid;
- 2) valmistab masinad ja seadmed ette hoiustamiseks või hooajatöödeks, puhastades ja hooldades neid vastavalt juhistele;
- 3) määrab ja hindab tööseadmete kuluosade seisundit, lähtudes tootja remondijuhistest;
- 4) remondib ja vajadusel asendab tööseadmete ning nende kinnitusmehhanismide osasid vastavalt tootja remondijuhisele.

Teadmised:

- 1) põllumajandusmasinate liigid (külvi-, saagikoristus- jm masinad ja seadmed) ja nende ehitus;
- 2) põllumajandusmasinate ja -seadmete hooldamis- ja tööpõhimõtted;
- 3) masinate ja seadmete kasutus- ja tööohutuse nõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.7 Loomade ja lindude hooldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) hoolitseb loomade või lindude üldise heaolu eest, puhastades söötmisala, jälgides sööda ja vee olemasolu, vajadusel reguleerides sisekliimat, sh valgustust, eemaldades sõnniku asemelt ja käikudest, jm, arvestades loomade või lindude pidamise eesmärki (indlevad loomad, noorloomad ja -linnud, suguloomad jt) ja tööde teostamise järjekorda;
- 2) grupeerib ja/või paigutab loomad või linnud ümber, arvestades nende kasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi;
- 3) vaatleb loomi või linde igapäevaselt haigete ja/või surnud loomade või lindude leidmiseks ning vajadusel eraldamiseks, registreerib ja edastab teabe vastavalt vajadusele ja kehtestatud korrale;
- 4) puhastab vajadusel loomad või linnud, arvestades nende heaolu ja pidamise eesmärki;
- 5) värgib loomade sõrgu, korrastab küüniseid ja kärbib lindude tiibu, arvestades looma või linna liiki ja töökorraldust;
- 6) kontrollib seadmete (sõnniku ja läga eemaldusseadmete, kliimaseadmete jm) töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab neid.

Teadmised:

- 1) loomade ja lindude liigiomane käitumine;
- 2) loomade ja lindude heaolu nõuded;
- 3) loomade ja lindude pidamisviisid ja rakendusala;
- 4) allapanuliigid;
- 5) loomade ja lindude fikseerimis- ja talutamisviisid, -meetodid ja -vahendid;
- 6) loomade ja lindude puhastamise, pesemise ja pügamise viisid ja vahendid;
- 7) sõnniku- ja jäätmekäitluse nõuded;
- 8) sõnniku ja läga eemaldusseadmete liigid ja nende hoolduspõhimõtted.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.8 Loomade ja lindude söötmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab loomade ja lindude toitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäänud sööda kogust ning teavitab kõrvalekalletest vastavalt töökorrale;
- 2) ladustab sööda ja kontrollib nende olemasolu vastavalt juhistele, edastab teabe vastavalt ettevõtte töökorrale;
- 3) hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, eemaldab riknenud sööda ja vee, teavitab kõrvalekalletest vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 4) söödab ja joodab loomi või linde, kohendab sööda vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja loomaliigile;

5) kontrollib söötmis- ja jootmisseadmete töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab seadmeid.

Teadmised:

- 1) söötmise ja jootmise alused vastavalt looma/linnu liigile;
- 2) enamlevinud söödakultuuride sordid, nende omadused ja kasutamine;
- 3) söödaliigid (sh vesi), nende kvaliteedi- ja säilitusnõuded;
- 4) söötmisgraafiku põhimõtted, söödaratsioonid ja nendest kinnipidamise tähtsus;
- 5) söötmis- ja jootmisseadmete töö põhimõtted.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.9 Loomade ja lindude tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab loomade või lindude üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas loomade või lindude käitumist (lamamine, söömine, liikumine, aktiivsus, käitumishälve jm), arvestades loomaliiki, vajadusel mõõdab looma kehatemperatuuri ning teavitab ja/või registreerib kõrvalekalded vastavalt ettevõtte sisekorrale; registreerib liigile mitteomase käitumise ja vajadusel võtab tarvitusele abinõud selle kõrvaldamiseks vastavalt juhisteile;
- 2) tuvastab looma või linna ägeda haigusliku seisundi ja/või trauma, arvestades erinevust normaalsest liigimasesest käitumisest/välimusest ning tabandumise kiirust ja ulatust; vajadusel eraldab terve ja haige looma või linna ning teavitab vastavalt ettevõtte töökorraldusele (juhataja, loomaarsti jm) ja tegutseb vastavalt saadud juhisteile;
- 3) kasutab ravimeid vastavalt loomaarsti ettekirjutusele; hooldab haiget looma (kraadib, eraldab jm) vastavalt juhisteile;
- 4) hindab loomade või lindude sõrgade/ küüniste seisundit ja teavitab kõrvalekalletest vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 5) abistab loomakasvatusspetsialisti või loomaarsti looma või linna hukkamisel (hädatapul) vastavalt juhisteile;
- 6) looma või linna surma korral teavitab vastutavat isikut vastavalt ettevõtte sisekorrale; abistab korjuse transportimisel ja hoiustamisel, kasutades selleks ettenähtud abivahendeid, arvestades korjuse hoidmise, matmis- ja hävitamisnõudeid ning järgides vastutava isiku juhiseid.

Teadmised:

- 1) loomade ja lindude anatoomia, füsioloogia ja psühholoogia (sh liigiomane käitumine) alused;
- 2) loomade ja lindude tervishoiu alused;
- 3) loomade ja lindude heaolu nõuded;
- 4) loomade ja lindude enamlevinud haiguste ja traumade liigid;
- 5) ravimiarvestuse alused;
- 6) loomade ja lindude esmaabi;
- 7) loomatauditõrje põhimõtted;
- 8) veterinaarkorralduse alused.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.10 Loomade karjatamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) koostab karjatamisplaani vastavalt juhisteile, arvestades loomaliiki, rohumaade seisundit, asukohta ja varjualuse olemasolu;
- 2) rajab ja hooldab karjaaedu, kontrollib karjaia korrasolekut, vajadusel parandab ja teisealdab aedu, arvestades karjaia tüüpi, karjamaa ja/või kopli suurust ning loomaliiki; hooldab karjateid vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 3) jälgib karja visuaalselt, ajab karja vastavalt karjatamisplaanile, juhendab karjakut;
- 4) hindab sööda ja vee olemasolu karjatamisel, vajadusel varub vett ning toob lisa sööda, arvestades looma liiki, taimiku kõrgust, ratsiooni ning lähtudes juhistest; teavitab karjamaa olukorrast vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 5) jälgib karja- ja heinamaade ning koplite keskkonnaseisundit ja teeb järelniitmist vastavalt juhisteile;
- 6) jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt; ohu või puuduste märkamisel kõrvaldab need ja teavitab vastutavat isikut;
- 7) avastab indlevad loomad visuaalselt, teavitab vastutavat isikut ning tegutseb vastavalt juhisteile;

8) tuvastab poegiva või poeginud looma visuaalselt, abistab vastavalt vajadusele või korraldab abi; teavitab kohe vastutavat isikut, vajadusel paigutab poeginud looma ja sündinud järglase ümber vastavalt töökorraldusele.

Teadmised:

- 1) loomade ja lindude liigiomane käitumine;
- 2) loomade ja lindude heaolu nõuded;
- 3) karjamaade hooldamise ja kasutamise põhialused;
- 4) loomade ja lindude pidamisviisid ja rakendusala.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.11 Lüpsmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab lüpsiinventari korrasolekut sh vajalike piima- ja vaakumvoolikute töökorrasolekut ning vaakumi olemasolu ja valmistab selle lüpsiks ette;
- 2) seab piimatangi tööasendisse, sulgedes kraanid ja paigutades piimavoolu toru paaki; paigaldab piima mehaaniliseks puhastamiseks vajalikud filtrid ja puhastussukad; kontrollib lüpsiks vajalike puhastusvahendite ja desinfitseerimisainete olemasolu;
- 3) suunab loomad vastavalt nende eelnevale grupeerimisele lüpsiplatsi, -karusselli või -roboti ootealale, avades ja sulgedes vajalikud eraldusväravad, asetades vajadusel loomade ajamisel libisemise vältimiseks täiendava allapanu, sulatades külmunud ala ning puhastades tee roojast;
- 4) tagab pärast lüpsi loomade liikumise lauta ettenähtud gruppi;
- 5) valmistab loomad lüpsmiseks ette, puhastades udara ja nidad, teeb eellüpsi ja hindab piima kvaliteeti visuaalselt; alustab lüpsi, asetades nisakannud nisadele, eraldab inimtoideks sobimatu piima ning registreerib sobimatu piimaga looma;
- 6) lüpsab loomad, vastavalt lüpsitehnoloogiale ja desinfitseerib nidad lüpsijärgselt;
- 7) valmistab lüpsinventari põhipesuks ette, puhastades ja loputades lüpsiinventari nii seest kui väljast; puhastab ja desinfitseerib lüpsiinventari vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 8) puhastab ja desinfitseerib lüpsiala, eemaldades mehaanilise mustuse, pestes ja desinfitseerides selle vastavalt ettevõtte töökorraldusele; kontrollib ja vajadusel lisab pesuks vajalikke pesuaineid;
- 9) jälgib lüpsiroboti tööprotsessi, kontrollides täiendsööda olemasolu ja jälgides lüpsitulemusi; vajadusel suunab looma lüpsile, kõrvalkallete korral likvideerib need ja/või teavitab vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 10) peseb ja desinfitseerib lüpsiroboti vastavalt juhiste ja ettevõtte töökorraldusele;
- 11) korraldab looma kinnisperioodile ülemineku, arvestades tema füsioloogilisi näitajaid.

Teadmised:

- 1) looma liigiomane käitumine;
- 2) lüpsiinventari tööpõhimõtted;
- 3) hügieeninõuded lüpsimisel ja piimakäitlemisel.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.12 Veiste taastootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) valib aretusloomad vastavalt juhistele;
- 2) avastab indleva veise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades veise füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära, teavitab sellest kohe vastutavat isikut;
- 3) valmistab veise seemenduseks/paarituseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides ning järgides hügieeninõudeid; abistab bioloogilise aretusmaterjali hoiustamisel vastavalt loomakasvatusspetsialisti juhistele;
- 4) abistab loomakasvatusspetsialisti või loomaarsti veise tiinuse kontrollimisel, märgistades ja registreerides tiine veise vastavalt ettevõtte töökorraldusele; käsitleb mittetiinet veist vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 5) jälgib veise poegimisprotsessi ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab kohe vastutavat isikut vastavalt ettevõtte sisekorrale; abistab veist poegimisel, vastavalt looma vajadusele;
- 6) identifitseerib ja vajadusel registreerib vastsündinu, vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 7) jälgib poeginud looma ja vastsündinud vasika tervislikku seisundit ning käitumist visuaalselt, tagab vastsündinu ohutuse, vajadusel eraldamise vastavalt tootmissuunale;

- 8) kontrollib ternespiima olemasolu ja kvaliteeti ning selle kättesaadavust vasikale, vajadusel fikseerib ammalehma, tagades ternespiima kättesaadavuse; kõrvalekallete korral tegutseb oma pädevuse piires ja vajadusel teavitab vastutavat isikut vastavalt juhiste;le;
9) võõrutab lihavesiiste noorloomad vastavalt töökorraldusele.

Teadmised:

- 1) veiste aretuse alused;
- 2) veiste füsioloogia ja taastootmise alused;
- 3) veiste pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne);
- 4) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;
- 5) tööohutusnõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.13 Sigade taastootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) valib aretusloomad vastavalt juhiste;le;
- 2) avastab indleva emise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades emiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära, teavitab sellest koheselt taastootmise eest vastutavat isikut;
- 3) valmistab emise paarituseks/seemenduseks ette, vajadusel märgistades, eraldades ja fikseerides ning järgides hügieeninõudeid; abistab bioloogilise aretusmaterjali hoiustamisel vastavalt loomakasvatusspetsialisti juhiste;le;
- 4) abistab loomakasvatusspetsialisti, konsulenti või loomaarsti emise tiinuse kontrollimisel, märgistades ja registreerides tiine emise vastavalt ettevõtte töökorraldusele; käsitleb mittetiinet emist vastavalt juhiste;le;
- 5) valmistab osakonnad ja sulud poegimiseks ette, tagades sobiva keskkonna (pesemine, desinfitseerimine ja temperatuur);
- 6) jälgib emise poegimist ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab koheselt vastutavat isikut vastavalt ettevõtte sisekorrale; abistab emist poegimisel vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 7) identifitseerib (sälgib, tätoveerib, märgistab jm) ja vajadusel registreerib põrsad vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 8) jälgib poeginud emise ja vastusündinute tervislikku seisundit ja käitumist visuaalselt, tagab vastusündinutele ohutuse (emise eest, toidu kättesaamine jm);
- 9) kontrollib ternespiima olemasolu ja selle kättesaadavust järglastele, jälgides põrsaste toitumust; kõrvalekallete korral tegutseb oma pädevuse piires ja vajadusel teavitab vastutavat isikut vastavalt juhiste;le;
- 10) registreerib sündinud põrsad ja teeb ümberpaigutamist vastavalt ettevõtte töökorraldusele; registreerib hukud ja surnultsünnid vastavalt juhiste;le;
- 11) valib vajadusel ammemised ja kasuemas vastavalt juhiste;le;
- 12) lihvib põrsaste hambad, kupeerib sabad ja kastreerib kulpõrsad vastavalt juhiste;le; abistab profülaktiliste tööde tegemisel vastavalt juhiste;le (rauasüst jms);
- 13) võõrutab põrsad vastavalt spetsialisti juhiste;le.

Teadmised:

- 1) sigade aretuse alused;
- 2) sigade füsioloogia ja taastootmise alused;
- 3) sigade pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne);
- 4) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;
- 5) tööohutusnõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.14 Lammaste ja/või kitsede taastootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) valib aretusloomad vastavalt juhiste;le;
- 2) moodustab paaritusgrupid ja dokumenteerib need, arvestades tootmis- või aretussuunda ja innaaega (sügisel ja/või kevadel);
- 3) tuvastab poegiva ja/või poeginud ute või kitse visuaalselt ja vajadusel eraldab ta teistest lammastest või kitsedest vastavalt olukorrale;
- 4) jälgib ute või kitse poegimist ja komplikatsioonide tekkimisel tegutseb oma pädevuse piires vastavalt ettevõtte töökorrale; abistab vajadusel utte või kitse poegimisel, jälgides hügieeni ja abistatava looma tervislikku seisundit;

- 5) identifitseerib (sälgib, tätoveerib, märgistab jm) järglase vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 6) jälgib poeginud ute või kitse ja vastusündinu tervislikku seisundit ja käitumist visuaalselt, tagab talle ternespiima ja ohutuse, arvestades olukorda; komplikatsioonide tekkimisel tegutseb oma pädevuse piires, vajadusel teavitab vastutavat isikut ja dokumenteerib komplikatsioonid;
- 7) registreerib sündinud talled, surnultsünnid ja hukud vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 8) valib vajadusel amme ja/või kasuema vastavalt juhisteile;
- 9) võõrutab talled, arvestades tootmissuunda.

Teadmised:

- 1) lammaste ja kitsede tõud;
- 2) lammaste ja kitsede aretuse alused;
- 3) lammaste ja kitsede füsioloogia ja taastootmise alused;
- 4) lammaste ja kitsede pidamistingimused (allapanu, rühmade suurus jne);
- 5) lammaste ja kitsede tiinuse määramise võimalused;
- 6) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;
- 7) tööohutusnõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.15 Lamba- ja/või kitsesaaduste tootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) pügab lambad vastavalt juhisteile;
- 2) sorteerib villa ja pakendab selle vastavalt juhisteile;
- 3) valmistab lamba- või kitsenaha parkimiseks ette (soolab) vastavalt juhisteile;
- 4) lüpsab piimalambad ja -kitsed vastavalt juhisteile.

Teadmised:

- 1) naha ja villa liigid ning kvaliteediklassid;
- 2) piima esmatöötlemise (juust, kohupiim jm) võimalused;
- 3) naha parkimisviisid ja võimalused.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.16 Hobuste taastootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) jälgib visuaalselt sugu- ja noorhobuste konditsiooni, pidamise tingimusi ning heaolu, lähtudes looma liigimast käitumisest, soost, vanusest, tiinusest jms;
- 2) avastab visuaalselt inna, arvestades hobuste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära, teavitab sellest koheselt taastootmise eest vastutavat isikut;
- 3) valmistab suguhobused paarituseks või seemenduseks ette, abistab paaritusel või seemendusel vastavalt juhisteile, vajadusel abistab paaritus- või seemenduspunkti transportimisel;
- 4) tuvastab visuaalselt poegimiseelse seisundi, teavitab sellest koheselt taastootmise eest vastutavat isikut ning osutab vajaduse korral abi varssumisel;
- 5) jälgib varssade iseseisvat söömist, seedimisprotsesside toimimist, tervislikku seisundit jne vastavalt liigiomastele füsioloogilistele näitajatele, kõrvalekallete korral teavitab vastutavat isikut ja tegutseb vastavalt juhisteile;
- 6) hooldab ja jälgib varssunud märade tervislikku seisundit, kõrvalekallete korral teavitab vastutavat isikut ja tegutseb vastavalt juhisteile, puhastab asemeid, arvestades varsaga märade eripära;
- 7) talutab varsaga märasid, osaleb karja komplekteerimisel ja ajamisel, lähtudes karja eripärast ning hobuste ja inimeste turvalisusest;
- 8) õpetab varssu sotsialiseeruma (puhastab, päitsestab, õpetab jalgu andma/tõstma jm), lähtudes inimeste turvalisusest ja hobuste heaolust;
- 9) võõrutab varsad vastavalt spetsialisti juhisteile.

Teadmised:

- 1) hobuste aretuse alused;
- 2) hobuste füsioloogia ja taastootmise alused;
- 3) hobuste tõud ja tüübid;
- 4) noorhobuste, sh varsa õpetamise alused;

5) noor- ja suguhobuste pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne); 6) tööohutusnõuded.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, vestlus ja kirjalik ülesanne	
B.2.17 Lindude taastootmine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) seemendab linnud kunstlikult, arvestades linnuliiki, liigiomaseid füsioloogilisi näitajaid ja ettevõtte aretusplaani; 2) valib ja kogub sugulindude haudemunad, lähtudes tõmunade haudeplaanist; 3) kogub ja valmistab haudemunad hautamiseks ette (paigutab need inkubaatori haudelaegastele), arvestades ettevõtte töökorraldust; 4) haudemunade kunstlikul hautamisel jälgib inkubaatori tööd ja vajadusel reguleerib selle töörežiimi vastavalt ettevõtte töökorraldusele; 5) teeb munemise jõudluskontrolli (dokumenteeri ja töötleb individuaalseid munajõudluskontrolli üksiknäite), arvestades ettevõtte töökorraldust; 6) paigutab haudemunad koorumiskappi, jälgib koorumisprotsessi ja vajadusel eraldab haudepraagi, arvestades ettevõtte töökorraldust; 7) jälgib tibude kasvamist kunstema perioodil, arvestades linna liiki ja ettevõtte aretusplaani; 8) jälgib tibude ja noorte sugulindude kasvamist, järgides lindude üleskasvatuse režiime.	
Teadmised: 1) lindude bioloogia, füsioloogia ja taastootmise alused; 2) lindude aretuse alused; 3) lindude liigid ja tõud; 4) haudurid ja nende režiimid; 5) lindude pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne); 6) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted; 7) tööohutusnõuded.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus	
B.2.18 Linnusaaduste tootmine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) määrab linna realiseerimisaja, arvestades partii vanust; 2) korraldab lindude hukkamisele saatmise vastavalt juhiste; 3) kogub ja sorteerib lindlas mune kvaliteediklassidesse vastavalt nõuetele, pakib need transportkastidesse, vajadusel puhastab ja ladustab munad ärasaatmiseks vastavalt ettevõtte töökorraldusele; 4) puhastab, peseb, kuivatab, sorteerib ja vajadusel pakendab linnusuled vastavalt ettevõtte töökorraldusele.	
Teadmised: 1) enamlevinud linnusaadused (sh tapasaadused) ja nende esmase kvaliteedi kontrollimise põhimõtted.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus	
B.2.19 Karusloomade taastootmine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: lähitud karuslooma (k.a küülikud) liigist 1) valib aretusloomad (vajadusel koostab aretusringid) vastavalt juhiste; 2) valmistab karuslooma seemenduseks/paarituseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides ning järgides hügieeninõudeid; abistab bioloogilise aretusmaterjali hoiustamisel vastavalt loomakasvatusspetsialisti juhistele; 3) jälgib karuslooma poegimist ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab koheselt vastutavat isikut vastavalt ettevõtte sisekorrale; 4) tuvastab karuslooma poegimise vastavalt ettevõtte töökorraldusele; 5) registreerib sündinud pojad, hukud ja surnultsünnid vastavalt ettevõtte töökorraldusele; vajadusel teeb ümberpaigutamist; 6) jälgib pesakonna tervislikku seisundit ja käitumist, tagab vastasündinute ohutuse, arvestades karuslooma liigimast käitumist ja juhendades töötajaid;	

- 7) valib vajadusel ammema ja kasuema vastavalt juhiste;
- 8) identifitseerib potentsiaalsed aretusloomad (tätoveerib, märgistab jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 9) võõrutab pojad vastavalt spetsialisti juhiste.

Teadmised:

- 1) karusloomade ja küülikute aretuse alused;
- 2) karusloomade liigid ja küülikute tõud;
- 3) karusloomade ja küülikute füsioloogia ja taastootmise alused;
- 4) karusloomade ja küülikute pidamistingimused (allapanu, puuri suurus jne);
- 5) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;
- 6) tööohutusnõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.20 Karusloomakasvatussaaduste tootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) valib nahastamiseks loomad välja ja märgistab need vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 2) nahastuse eelselt valmistab ette nahastuse ruumid ja hooldab sisseseadet vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele;
- 3) osaleb looma hukkamisel vastavalt juhiste;
- 4) nahastab, puhastab nahad, kraapides rasva;
- 5) trummeldab, paigutab vormile, kuivatab, võtab vormilt maha, sorteerib (emaslooma ja isaslooma nahad) ja pakendab nahad vastavalt ettevõtte töökorraldusele.

Teadmised:

- 1) naha liigid ja kvaliteediklassid.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.21 Põllumajandustöötaja, tase 4 kutset läbiv kompetents

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) järgib oma töös juhendeid, töökorraldusi, -eeskirju, häid põllumajandustavasid ning ohutusnõudeid; vastutab oma tööülesannete täitmise eest;
- 2) kannab hoolt heakorra, puhtuse ja meeldiva keskkonna eest ettevõttes, järgides mikrokliimat, hügieeninõudeid ja kasutades puhastus- ja desinfektsioonivahendeid (sh desinfektsioonimateriale);
- 3) tegutseb plaanipäraselt, säästlikult ja tulemuslikult;
- 4) korraldab oma tegevust ja kohandab enda käitumist vastavalt olukorrale;
- 5) osaleb tulemuslikult meeskonnatöös ning suhtleb viisakalt klientide ja kolleegidega;
- 6) täiendab ennast tööalaselt, õpib ja omandab uusi töövõtteid, -meetodeid ja -tehnikaid, mõistab oma panust ettevõttes;
- 7) vajadusel oskab käituda kriisilukordades: loomadega seotud olukorrad (näiteks vigastused, taudid, haigused jms), põllumajandushoonetega seotud olukorrad (näiteks põleng, veekahjustused, elektrikatkestused jms), inimestega seotud olukorrad (näiteks traumad, haigused jms); osutab esmaabi nii inimestele kui loomadele; põllumajandustehnikaga seotud olukorrad (liiklusavarii, masinarikked jm)
- 8) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 ja võõrkeeles tasemel A2 (vt Lisa 1);
- 9) kasutab oma töös arvutit algtasemel: AO1 punkt 1 ja AO2; tekstitöötlus AO3, tabelarvutus – andmete sisestamine ja summeerimine AO4 punktid 1, 2, 3, 4 ja 6 ning internet AO7 (vt Lisa 2).

Teadmised:

- 1) tööõiguga seonduvate õigusaktide nõuded, keskkonnanõuded ja head põllumajandustavad;
- 2) töökeskkonna ja tööohutuse alused.

Hindamismeetod(id):

Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa **ÜLDTEAVE JA LISAD**

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-07062013-02/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Tanel-Taavi Bulitko, Eesti Töuloomakasvatavate Ühistu Asso Einberg, Lääne-Virumaa Põllumajanduse Nõuandekeskus Hanna Kreen, Põllumajandusministeerium Merle Kruus, Eesti Tõusigade Aretusühistu Külli Marrandi, Järvamaa Kutsehariduskeskus Salme Mitt, karusloomakasvatuse konsulent Ann Riisenberg, Eesti Põllumeeste Keskliit Aita Sauemägi, SA Innove Külli Vikat, Eesti Lambakasvatavate Selts Ekspertid: Matti Piirsalu, Eesti Linnukasvatavate Selts Professor Harald Tikk, linnukasvatavaja
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	20
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	07.06.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	16.04.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6130 Segapõllumajanduse oskustöölised
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Farm-worker, level 4
Vene keeles	Работник сельского хозяйства
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemetete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	